

PETR ŠRAJER

GALERKA

SKUTEČNÉ ZLOČINY ZA MASARYKA

xyz

Galerka

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.xyz.cz

www.albatrosmedia.cz

xyz

Petr Šrajer

Galerka – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2026

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA

Petr Šrajer

GALERKA

xyz

OBSAH

Předmluva /8

Dlouhoprstáci, chmatáci a spol. /13

Únos ztrouchnivělé lebky ze hřbitova /14

Západ je východ /15

Vášnivý kleptoman /18

Kolem dokola /21

Zarmoucené těšiti /23

Jak se člověk ocitá na scestí /25

Americká kultura /28

Pan tajemník /30

Krádež na objednávku /33

Darebáci z povolání /39

Žebrota /40

Budou pět let sedět doma /43

Svědék, jak ho pámbů stvořil /45

Pohořelí /49

Ostuda /53

Vánoce kriminálu /54

Ať žijou Magdaleny /58

Růžoví pobertové /62

Manželské etudy /67

Manželství /68

Prudké hnutí mysli /71

Film a skutečnost /73

Fík dívá-li se na fík, stane se úrodným /76

Když je nouze nejvyšší /79

Sedm postav a jeden manželský blázinec /83

Saň /87

Dražší káva /89

Arsen v krupici /94

Poteče krev /97

Přátelská partie /98

Na smrtelném loži /101

O nos /105

Obětovaný /107

Pod obrazem /111

Půvab od Piavy /112

Zmýlená, která platí /116

Dva zločiny /120

Umění zločinu /125

Poesie a prosa /126

Vracím se v náruč tvou, ó domove /130

Z literární rubriky /133

Zranění na jevišti /136

Kabaret a písně milostné /138

Olomoucký hejtman z Kopniku /142

O Psohlavce /147

Není Baťa jako Baťa /150

O rodičích a dětech /154

D-d-d-d-deset let se nemyl /155

Kolegiální sympatie žižkovského pepíka /156

Nedětské děcko /158

Maminky, mamam a mutr /160

Žlutý trojúhelník ve filmu a v praxi /162

Na cestě do Ohnivé země /166

Hovory sedmiletých /169

„Dementia praecox“ /171

Originelní taškařice /175

Odvážná spekulace /176

Ohřívají dynamit /177

Spor o kníry Františka Vorla /180

Basta fidli, aneb ošídí koláč, ošídí muže taky /183

Flašinetář – spekulant /186

Kůň je zvíře ušlechtilé, ten to neměl ze své vlastní hlavy /189

Podivná živnost /192

Peníze pro raráška /194

Lásky hry osudné /197

Lehké a těžké kroky aneb dívky, pozor na kolena! /198

Netištěná kapitola Zolova románu /201

Onen gentleman aneb když maminka a dcera chodí na čerstvý vzduch /205

Únos ze soucitu /209

Pasák holek /212

Otec nebo dědeček? /215

Naši v cizině /219

Žena Putifarova /222

Ochmelkové /226

Zločinec – alkohol...! /227

Veselá společnost /231

Kouzelník /233

Jak se referuje /237

Exekutorův omyl /241

Pivní tácek s osmnácti čárkami /244

Jak studoval Ježek řeč obhajovací /248

Starý zloděj, který za sebe nemůže /252

Epilog /256

Soud nad „soudní síní“ /257

Předmluva

Držíte v rukou sbírku soudniček, tedy textů, které představovaly true crime našich praprababiček. Ačkoliv totiž může mít člověk dojem, že zájem o skutečné zločiny, jejich pachatele a oběti je záležitostí posledních let, kdy tento žánr dominuje televizním seriálům i podcastům, není tomu tak. Lidé jsou odjakživa přitahováni temnými skutky, kterých jsou schopni se dopustit zástupci jejich vlastního druhu. V dávných dobách si o nich pouze vyprávěli, po vynálezu knihtisku se zprávy o zločinech šířily nejdříve prostřednictvím letáků a výrazně později právě i prostřednictvím novinových soudniček.

Mezistupněm mezi těmito formami a zároveň velmi svérázným způsobem, jakým se široké vrstvy seznamovaly se závažnými zločiny své doby, byla od 16. století kramářská píseň. Její zpěváci putovali od vesnice k vesnici a přinášeli mimo jiné i jakési zpívané zpravodajství, které bychom z dnešního po-

hledu definovali jako poměrně bulvární. K jednotlivým písním měli navíc často tabuli s ilustracemi přibližujícími děj písně. Ten potom přibližovaly i názvy jako „Novina jistá a pravdivá o jednom vojáku, kterýž přijeda z vojny k otci svému mlynáři blíž Znojma, kterýžto mlynář velmi žádostivý peněz, neznajíce syna svého, nocleh jemu dal a v noci jej zamordoval, jak z písně lepěji se vyrozuměti moci bude“. Více či méně volně se tu často vycházelo z reálných událostí.

S rozvojem denního tisku, spojeného se snahou přiblížit široké veřejnosti justiční otázky, u nás začíná ve třetí čtvrtině 19. století krystalizovat fenomén, který později dostane název soudnička. Soudničky se rychle staly součástí prakticky veškerých deníků, kde pro ně existovala zvláštní rubrika „Soudní sín“ nebo „Ze soudní síně“. Novináři v nich čtenářům přibližovali aktuální případy. Zpočátku tak činili pouze formou suchého referátu, věrně reprodukujícího průběh soudního líčení, později případ pro čtenáře zatraktivňovali užitím beletristické invence. A čtenáři na to slyšeli, protože jak tvrdí Karel Čapek v knížečce *Jak se dělají noviny*, právě soudní rubrika byla z celých novin ta nejčtenější. Dělo se tak přesto, že tyto texty informovaly nejčastěji o krádežích, hospodských rvačkách a dalších spíše banálních skutcích než o skandálních sériových vraždách.

Zlatou érou soudniček bylo období první republiky, zejména potom dvacátá léta. Například v *Lidových novinách* tehdy vycházela až desítky takových textů denně. Většina soudniček byla publikována anonymně, mezi jejich autory ale patřili i dodnes známí spisovatelé jako Ignát Herrmann, Jakub Arbes, Rudolf Těsnohlídek, František Němec, Karel Schulz, Edvard Valenta nebo Karel Poláček. Řada z nich měla určité právnické

vzdělání, které v soudničce kombinovala s možnostmi krásné literatury. I v různých textech jednoho autora převažuje někdy věčnost, jindy se text od děje v soudní síni odpoutá k vzdáleným úvahám nebo zcela vybájeným příběhům. To například ve chvílích, kdy byla u soudu nouze o zajímavé případy – soudní rubrika se něčím naplnit musela. Kvůli tomu soudnička ze své podstaty balancuje mezi publicistikou a beletrií.

Je nutné mít na paměti, že se přitom stále jednalo o noviny nové texty denní spotřeby. Stejně jako dnes i před sto lety byla v tomto oboru nejzásadnější komoditou rychlost. Soudničky tedy zpracovávaly zpravidla případy, které se u soudu probíraly předchozí den, někdy dokonce v samotný den otištění a vydání textu v novinách. Vznikaly proto v novinářském presu a jejich autoři asi těžko pomýšleli na to, že tato jejich dílka budou někoho zajímat o den později, natož po sto letech.

Ale jak vidíte sami na sobě, očividně zajímají. Mě osobně potom zajímají až tak, že jsem jejich vyhledáváním ve starých novinách strávil už stovky hodin a o výsledky svého bádání se každý týden dělím s posluchači podcastu *Soudní síň*. A nyní i v této knize, která je zároveň jakýmsi výběrem toho nejlepšího, co v pořadu za první rok jeho existence zaznělo. Nejsem první, kdo se na tento žánr zaměřuje, vyšlo už několik soudničkových knižních výborů, ať už žánrových antologií jako *141 soudniček* (1968) nebo výborů z díla konkrétního autora (knižních vydání soudniček se dočkali Poláček, Těsnohlídek, Němec nebo Herrmann). Ty do velké míry přetiskují stále stejné texty, soudniček přitom vyšly tisíce a řada z nich si čtenáře zaslouží i dnes. Žádný z obsažených 74 textů nikdy knižně nevyšel.

Většina z nich vyšla bez uvedení autora, nejzastoupenějším soudnickářem je potom uživatel novinářské šifry -d- z deníku Tribuna. Jeho texty osobně považuji za jedny z nejlepších příkladů žánru, doposud přitom nebyly nikde knižně publikovány a v žádné z tematických publikací nebyl tento autor ani zmíněn. S tím souvisí fakt, že není stoprocentně jisté, kdo jím vlastně byl. Podle vyjádření historika médií Daniela Řeháka a několika dalších indicií by se mělo jednat o Jiřího Drémána, člena kabaretu Červená sedma. Informace o tom, že by Dréman psal soudničky, sice žádný z biografických zdrojů neuvádí, ale úplně překvapivé by to nebylo – jako soudní referent působil v *Lidových novinách* krátce i impresário kabaretu Jiří Červený a taktéž další člen tohoto spolku Eduard Bass má na svém kontě texty tohoto druhu. Mezi kabaretem a soudní síní tedy očividně existovalo spojení.

Texty otiskuji kompletní, tak jak vyšly v denním tisku, tedy včetně procesních informací, které je většinou zvykem vynechávat. Zachovávám také domicily nebo novinářské zkratky autorů, které se mi bohužel ne vždy podařilo přiřadit ke konkrétním osobnostem. Do původních textů jsem zasahoval jen v jednotkách případů, a to vždy s ohledem na lepší srozumitelnost pro dnešního čtenáře, zároveň ale s důrazem na zachování ducha původního textu. Protože právě prvorepubliková čeština je jedním z důvodů, proč stojí za to se k těmto článkům vracet (i přes riziko, že některé její prvky dnes můžeme vnímat jako chyby nebo překlepy). Všechny soudničky zároveň doplňuji svým komentářem, přibližujícím kontext případu, jeho právní rámec nebo zajímavosti, které se textu týkají.

Atmosféru případů dokreslují také dobové ilustrace. Jejich autorem je malíř a ilustrátor Josef Ulrich (1857–1930), z jehož

prací jsou dnes nejznámější ilustrace k řadě knih Karla Maye z přelomu století. Ulrich ale přispíval i do humoristických časopisů a jeho velkým tématem bylo zachycování figurek pražské periferie. Tyto rysy své tvorby mohl naplno využít ve sbírce soudniček Františka K. Hejdy *Pod věží* z roku 1928. Právě z ní jsem vybral kresby, které skvěle korespondují i s texty v *Galerce*.

Pro větší přehlednost jsem soudničky rozdělil do tematických bloků, které zároveň naznačují převažující náměty. Snažil jsem se na zařazených textech ukázat onu žánrovou pestrost od ryze anekdotických až po takové, ze kterých čtenáře dodnes mrazí, od suše strohých po prášilovsky vyfantazírované. Záměrně jsem se přitom vyhýbal známým kriminálním případům ve prospěch těch zdánlivě banálních. Právě na nich se totiž ukazuje velká síla soudniček, kdy čtenář nejenže zjistí, jakou literární úroveň mohou mít novinové texty, ale také kolik za těch idealizovaných starých dobrých časů běhalo po světě mašlíblů, darebáků nebo sviní, a především jak málo jsme se za těch sto let změnili.

Petr Šrajer

Dlouhoprstáci, chmatáci a spol.

Zloději a zlodějníci dodnes patří mezi nejčastější návštěvníky lavicí obžalovaných po celém světě. Tato kapitola představuje zajímavé případy krádeží od hodinek až po desítky milionů korun, jejichž pachatelé jsou protřelí kriminálníci, ale i lidé, kteří jen využili příležitosti – anebo chtěli postrašit manželku.

Únos ztrouchnivělé lebky ze hřbitova

Z Opavy, 26. dubna

Strašidelnou historií zabíral se dnes zdejší soud. Jednalo se o žalobě podané státním návladnictvím na 31letého dělníka Karla Sokolovského s Velké Polomi. Sokolovský zabloudil dne 7. března tohoto roku v nepřičetném stavu na velkopolský hřbitov, kde právě hrobník Jan Moravec vykopával starý hrob a nalezené kosti házel vedle na hromadu.

Když se hrobník na chvíli vzdálil, sebral Sokolovský s hromádky kostí ztrouchnivělou lebku a odešel s ní ze hřbitova. Za několik hodin vrátil se však s příšerným zbytkem dávno pohrobeného člověka zpět a pravil k hrobníkovi, podáváje mu lebku: „Tady ji máte; svou povinnost již vykonala.“ S vysvětlivkou tou nebyl však hrobník spokojen a oznámil případ úřadům, pročez Sokolovský octl se na lavici obžalovaných.

Předseda: „Proč pak jste tu lebku bral?“ Obžalovaný: „To je tak, pane soudce. Víte, co je to zlá žena?“ Předseda: „Zde nejste proto, abyste se tázal, nýbrž proto, abyste odpovídal.“ Obžalovaný: „Tak tedy, má žena si tuze na tom zakládá, že je hezčí než já. Proto jsem si zašel na hřbitov, vzal jsem lebku a donesl ji domů, abych ženě ukázal, jak bude vypadat po smrti. Lebce jsem nezkřivil ani vlasek na hlavě, poctivě jsem ji zas vrátil, a proto myslím, že jsem neprovedl nic zlého.“

Soud nerespektoval, že Sokolovský nezkřivil lebce ani vlasek na hlavě, a odsoudil jej do vězení na tři dny.

(Lidové noviny, 1. května 1901)

Jak vidno, člověk se před soud může dostat i z pohnutek takřka hamletovských. Ačkoliv to v soudničce není řečeno, pan Sokolovský zřejmě nebyl souzen jako zloděj a jeho zařazení do tohoto bloku by tedy mohl právnicky vybavený čtenář úspěšně rozporovat. Dopustil se spíše „přečinu a přestupku proti veřejnému pokoji a řádu“. Pod tuto hlavu totiž v rakousko-uherském říšském zákoníku spadalo i „porušování pohrobišť, otvírání hrobů, přeč brání mrtvých těl nebo zlé s nimi nakládání a odcizení něčeho z věcí takových“. Za takovýto přečin měl být odsouzený potrestán tuhým vězením od jednoho až do šesti měsíců. Případ tedy pro pana Sokolovského skončil velmi dobře. Jeho ženě se dostalo názorného poučení ve smyslu kapucínského mementa: „Co jste vy, byli jsme i my. Co jsme my, budete i vy.“

Západ je východ

Z Nebrasky do Zbejšova. Pět milionů nad postelí.

(Porota v Praze.)

Nuže, včera se přihodilo, co již dlouho se nestalo a bezpochyby také dlouho nestane. Bylo líčení, jakých je v roce sto a bylo zajímavé. Jednalo se o zlém užití moci úřední a nezívali jsme. Ale to všechno způsobil jen ten americký západ, jehož vůně dolehla do Prahy a jehož šerifové s úředními odznaky a farmáři z Nebrasky ožili na čas v našich představách, poněvadž jít přímo za svědky, bylo jim trochu daleko.

Počíná se v městě Anaze ve státě Nebraska, kde po anglicku vyholený úředník odesílá doporučenou zásilku s dlužními úpisy, jejichž cena je dobrých 109.000 dolarů. Vyholený pán je zřízencem závodu Stoch Jard National a poručili mu, aby

hotové bohatství odeslal do Chicaga bance Continental und Comercial National bank.

To by tedy byl dost slušný začátek. Viděti jest amerického úředníka, kterak, dejme tomu, včera někde byl a dnes dospává, slyšeti jest nevrle jeho rozkazy a cítíš, že by se tak nejraději ztratil, kopl do balíčků a sáhl na kliku. Teď tedy ta chvíle je tu. Úředník vezme poslední z balíčků, nepodívá se ani kloudně na adresu, ale na jiném baličku vidí: „Zbejšov, Morava“, připadá mu to jméno podivným, pousměje se a pomyslí, co to v světě žije za lidi a – přibalí chicagskou zásilku omylem ku zbejšovské. Sto devět tisíc dolarů putuje přes moře a musí přes Prahu.

To bylo 24. dubna roku 1920. V Praze, jak zjištěno, došla zásilka poštovního úřadu, zvaného: Praha – clo, a jak vypráví žaloba, byla tu odvázána a odnesena domů. Vyšetřovalo se, kdo by to učinil, vyšetřovalo se dlouho a nevyšetřilo se nic, až koncem loňského roku počíná druhá epocha příběhu a opět v Americe. V Mosince ve státě Winsconsin přichází farmář Josef Legner k pokladně jednoho ústavu Omahy a předkládá k výplatě úpis, který patřil mezi dlužní úpisy ukradené v Praze a kterých při prohlídce nalezeno u farmáře v kapsách ještě několik.

Představ si každý, jak dovedeš, co dělo se dále. Tu tedy zjevuje se šerif, ukáže na klopě odznak, zatýká, farmář zdvihá ruce, nechce pověděti, odkud věci má, až jako v každém řádném biografu ukončuje scénu efektním doznáním. Úpisy mu poslal 51letý Václav Kopecký, krejčí z Prahy, a trestající spravedlnost plaví se opět přes moře.

Pan Václav Kopecký je otcem Františka Kopeckého a František Kopecký je poštovním asistentem v Mukačevě, kamž odešel z Prahy, kde hrou osudu konal službu právě na úřadě Praha –

clo. Spravedlnost vidí, že je na dobré stopě, třebaže krejčí se brání. Úpisy prý dostal od Jihoslavana France Pubičeviče, který žil v Americe a zmizel prý neznámo kam.

Než nedovede udati nic bližšího o tajemném dárci. Kde je teď onen Jihoslovan a proč by krejčímu dával bohatství, které převedeno na naši valutu dělá dobrých pět milionů Kč? Václav Kopecský přiznal tedy, že balíček přinesl domů před třemi lety jeho syn, a když se přiznal otec, syn zapíratí nemohl, i kdyby chtěl.

„Myslil jsem nejprve, že jsou to nějaké americké pohlednice, které náhodou zabloudily k nám, a vzal jsem si je domů.“ Rozbaliv však balíček, strnul, poněvadž nevěděl, co to je, a nedovedl dlužní úpisy přeložit. Byl nad tím v rozpacích, a proto jich část zničil. Druhou část schoval do ložnice nad postel, dal ji za obraz, a když po dvou letech při úklidu na ni přišli, poslal dlužní úpisy otec starému známému a starého známého s nimi v Americe chytli. Otec, žalován z účasti na krádeži, přijde před senát, ale syn, který dolary ztopil ve funkci úřední, přišel před porotu, obviněn ze zlého užití své moci úřední.

To byl tedy jiný případ, než jsou ty obvyklé. Obžalovaný, který, jak sám přiznal, ukradl něco, co vůbec neznal a s čím si nevěděl rady, nemohl se hájiti krádeží z nouze, anebo z malého platu. Lépe již byla na tom žaloba státního zástupce dra Ratouského, která vyvozovala, že případ krádeže není tak nevinným a že lze těžko předpokládati, že by 30letý úředník neznal formu, cenu a význam dlužních úpisů. Jisto bylo jen jediné, že v každém případě jde o svévoli, z které si úředník balíček odnesl domů, aniž se ohlížel, že právě v tomto případě utrpí pověst republiky, zejména v zahraničí.

Porota, dobře si toho vědoma, rozhodla tedy všemi dvanácti hlasy, že obžalovaný je vinen podle žaloby, a osmi hlasy, že

jednal z pohnutek nízkých a nečestných. Poněvadž však při otázce o veliké škodě byl poměr hlasů šest proti šesti, a tedy rovnost hlasů, byla tímto rozhodnutím velká škoda vyloučena a senát v. r. Hladíka, vynášeje rozsudek, musel použítí nižší sazby trestu. Obžalovaný akcesista byl odsouzen na 7 měsíců těžkého a nepodmíněného žaláře.

(České slovo, 8. ledna 1924)

Anonymní autor soudničky se ani nesnažil skrývat radost ze zajímavého případu. Mohl si totiž alespoň zprostředkovaně přičichnout k zaoceánským dálkám, které znal pouze z dobrodružných filmů. O tom, že i co se cizích jazyků týče mu byla bližší němčina, svědčí svérázný přepis názvů, které v průběhu líčení zazněly a které nechávám ve formě, ve které byly otištěny v novinách. Ona tajemná Anaha je samozřejmě Omaha (která měla početnou českou základnu), Stoch Jard by měl být Stock Yard, a tak dále.

Pozornost si ale zaslouží i protagonisté případu. František Kopecký totiž provedl možná jednu z největších krádeží své doby (oněch tehdejších 109 000 amerických dolarů představuje v dnešních korunách bezmála 45 milionů korun), ale místo toho, aby si užíval pohádkového bohatství, část úpisů z rozpaků zničil a zbytek si schová nad postel.

Vášnivý kleptoman

(Krajský soud v Uh. Hradišti)

kš – Uh. Hradiště 7. května

Domkář Alois Tomašík z Poteče u Valašských Klobouk trpí vlastností, která se označuje názvem kleptomanie. Je těžko totiž říci, že

Tomašík je obyčejný zloděj, neboť krádeže se mu staly zlou vášní, pro kterou týral svoji ženu a ohrožoval majetek celého okolí. Konečně Tomašík je zámožný domkář, který nepotřebuje vůbec krás, kdyby jeho chmatáctví se mu nestalo vášní až chorobnou. Kradl povětšinou neužitečné věci: cylindry, kterých ukradl asi šest beden, zednická kladívka všech velikostí, celkem 25 kusů, 15 krompáčů, řetězy a podobné věci, které doma ukládal do regálů a s vášnivostí starožitníka je chodil stále oprašovat a přerovnávat. Pro každou ukradenou věc si učinil zvláštní přihrádku, z krompáčů postavil malebnou pyramidu, řetězy stočil do kotoučů a vůbec se snažil, aby toto zlodějské museum vypadalo co nejvýrazněji a neuspořádaněji.

V noci podnikal odvážné zlodějské výpravy, ve dne uzamkl se do svého musea a tam kořist urovnával do regálu a třídil podle druhů. Dlouho celý kraj v okolí Valašských Klobouk byl rozrušován směлыми krádežemi, lidé podezírali kdekoho, jen bohatého Tomašíka nikdo. Ten s jakousi nepřirozenou radostí se vysmíval dohadům před ním vyslovovaným, zvláště, když si vzpomněl na své skryté skladiště, kde pěkně uspořádány byly ukryty věci, po kterých četnictvo tak horlivě pátralo.

A Tomašík kradl dále, mlýnky, sudy, pytle, pokrývky, papuce a jiné věci a jeho vášeň ho nakonec nutila k takovým experimentům, že kradl mokré prádlo ze zahrad statku, sotva je tam hospodyně pověsily. Krádeže prádla nakonec přivedly četnictvo na stopu Tomašíkovi, takže se rozhodlo učinit u něho domovní prohlídku. Četníci prohlédli celé stavení a našli jen nepatrné množství věcí, o kterých Tomašík nemohl říci, jak si je opatřil. Již chtěli odejít z domu, když náhodou objevili dveře do komory. Na výzvu četnictva se Tomašík zdráhal komoru otevřít, a proto ji otevřeli násilím.

Četníci spráskli ruce. Plné tři fůry kradených věcí byly odvezeny. Stalo se tak za mimořádných okolností, neboť Tomaščík, který ztrácel zisk svých nočních zlodějských toulek, jež se stračí lakotností shromažďoval, řádl jako pominutý. Přes tři sta lidí bylo shromážděno kolem statku a přihlíželo, jak četníci za stálého Tomaščíkova lání nakládali na fůry nakradené věci. Tomaščík ovšem prohlašoval, že jsou to věci koupené. Mnozí okradení však poznali v předmětech své věci. Tomaščík byl dopraven do vazby, kde pobyl dva měsíce.

Nyní odpovídal před senátem v. r. Bezděka a dožadoval se, aby soud dal předvolati všechny občany, kteří byli tehdy při vyklizování jeho skladiště a kteří prý mu dosvědčí, že četníci zabavili i jeho věci. Nakonec se však spokojil, když mu senát vyměřil čtyři měsíce žaláře. Jeho manželka, která byla žalována, že přechovávala kradené věci, byla osvobozena, neboť dokázala, že Tomaščík je takový zuřivec, který by ji snad byl zabil, kdyby některou podezřelou věc v domě nechtěla.

(Lidové noviny, 8. května 1934)

Identitu novináře se zkratkou kš se mi bohužel nepodařilo dohledat. O jakémisi Aloisu Tomaščíkovi z Valašských Klobouk se tisk zmiňuje ještě v roce 1948. Měl totiž načerno chovat tři selátka. Jestli je to náš kleptoman, není jisté. Jisté není ani to, zda pan Tomaščík skutečně kleptoman byl. Tato psychická porucha se sice vyznačuje odcizováním předmětů bez valné hodnoty, budování podobného muzea chmatáctví ale není úplně časté. Kleptomani naopak získané předměty (spíše například psací potřeby než sudy a řetězy) většinou po činu zahodí. Jedním z příznaků je také nízké sebevědomí, což zřejmě nebyl Tomaščíkův případ.

Kolem dokola

(Zločin krádeže. – Před senátem.)

Byl to, tuším, astronom Blanqui, který, uvězněn na Hoře sv. Michala a patře odtud jen na nepatrnou část nebe, stal se hvězdářem a prvý vymyslel theorii o identitě světů, dle které život vyvíjí se přesně týmž způsobem na velkém počtu světů a dle které vyhasnuvší světy rodí se poznovu. Život a smrt věčně se prý střídá v nekonečnu prostoru a času a vězeň usuzoval, kdo ví prý, zda prostor v neznámu nechová, či nebude chovati v sobě myriady Hor sv. Michala, z nichž v každé opět bude Blanqui. Při tom prý se uskutečňují všemožné kombinace, mrtví se opět někde jinde narodí, zkrátka že to jde ve světě kolem dokola.

Kdo ví! Možná, že se na některém Saturnu sejdem opět v soudní síni, jak jsme tam seděli včera, že tam uvidíme pět mládenců a jednu pannu, že bude opět předsedat rada Hloušek a že po líčení s tím rychle poběhnem do nějaké saturnské „Tribuny“. Téhle kolotočové teorii by uvěřil každý, kdo slyšel včera před senátem, jak se panu Arnoštu Hoffmannovi věčným koloběhem času dostaly opět do rukou kůže, které mu dávno, předávno někdo ukradl. To bylo tak:

Arnošt Hoffmann má na Smíchově továrnu na cestovní potřeby a odtud ze skladiště ztrácely se mu během listopadu a prosince devatenáctého roku kůže všemožných druhů (dokonce prý i kůže „krokodýlová“, jak bezvadně uvádí žaloba) a plátno ve větším množství, takže prý výrobní cena ztracených věcí činila (roku 1919) 725Kč. Krátce před tím ztratil se panu továrníku z kanceláře pracovní kabát, ve kterém Hoffmann měl klíče od skladiště.

Kabát ukradl mu jeho praktikant Ant. Marek a naleznuv v kapse klíč, upotřebil ho, jak náleží. On to byl hlavně, který za nočního šera navštěvoval plné regaly Hoffmannovy, a protože se bál sám obtěžkati duši těžkým hříchem krádeže, přibral si k tomu Frant. Kollina, který však také hřích sám neunesl a zasvětiv do tajemství Alojze Poppeho, nosil to s ním. Totiž ty kůže.

Když už regaly počaly povážlivě vysychat, dostal najednou Marek strach a do skladiště již nechtěl choditi. Druzí dva ho proto kdesi opili, vzali zase klíček jemu, a aby se po případě zajistili proti témuž osudu, dali si podle otisku ve vosku udělati ještě jeden. Teď se historie komplikuje, neboť místo Marka přibrali si B. Pragra a K. Theinera a teď tam v rozmanitých skupinách chodili, kradli si klíčky navzájem, šulili se a před soudem svádí vinu jeden na druhého, neboť každý tam prý byl „jen jednou“ a „jen se podíval“.

Kradené kůže a plátno prodávali jakési H. Sch., která je opět nabízela dále a sice paní Olze Falladové a A. Ungerovi. Unger než kůže koupil, šel se poptati po jejich ceně a bůh suď, proč právě k panu Hoffmannovi. Snad proto, že pan továrník je úslužný, ochotně poradil a nabídl se, že po případě kůže koupí. Unger je přinesl, Hoffmann je prohlédl – ale nekoupil. Divil se tomu pan Unger, velice se divil, zvláště když viděl, jakou radost Hoffmann z kůží má a přece jich nekupuje. „To jsou přece kůže!“ řekl, aby mu dodal chuť a poklepával, snad právě na tu „krokodýlovou“. „To jsou!“ přisvědčil Hoffmann, dodávaje: „Ale mé!“

A udeřil na pana Ungera, který však nevěděl nic o původu koží a odkázal Hoffmanna na Theinera, Theiner na Poppeho, Poppe na Prágra, Prágr na Kollina, Kollin na Marka a teď už byl pan továrník doma – včera pak posledně jmenovaní u soudu.

Kličkovali se, měli dobré advokáty, prosili a dělali žalostné obličeje, nic však nepomohlo a až na H. Sch. a K. Theinera, kteří byli osvobozeni, dostali každý po trestu, právě tak přiměřeném jejich moudrosti, s kterou zapírali. A sice: Marek 6 týdnů těžkého žaláře, Prágr a Poppe po 3 měsících těžkého žaláře, Kollin dva měsíce, všichni až na posledního podmínečně. Kollin, který byl již trestán, odsouzen bezpodmínečně. Poppe rovněž je již zatím vyšetřován pro jinou větší krádež. Z obhájců upozornil na sebe dr. Katz, žalobu zastupoval dr. Žák.

(Tribuna, 12. února 1921)

V úvodu byl zmíněn astronom Blanqui, respektive francouzský filozof a politický aktivista 19. století Louis Auguste Blanqui. Ten byl pro své radikální názory v opozici vůči každé francouzské vládě, a strávil tak ve vězení takřka polovinu svého života. Měl tedy dostatek času na filozofování a ve svém spisu L'Éternité par les astres rozpracoval teorii věčného návratu, podle které se v průběhu času vše opakuje v nekonečné smyčce. O tomto konceptu píše také Friedrich Nietzsche v díle Tak pravil Zarathustra a jeho relevance dokázal i anonymní autor z Tribuny.

Zarmoucené těšiti

(Zemský trestní soud v Praze.)

kp (Karel Poláček) – Praha 14. května.

Specialisace je podmínkou moderního hospodářského podnikání. V tom se shodují všichni národohospodářští teoretikové a s nimi souhlasí též pan Antonín Vintr z Bráníka, jenž

tuto zásadu vtěloval v praksi. Pan Antonín Vintr je zloděj. Avšak nikoliv zloděj krámský, polní, aniž kapsář, ale specialisoval se na byty truchlících pozůstalých. To bylo tak: 30. března měl pohřeb nějaký příbuzný pana Otakara Kumbala. Když tento pan Kumbal, rozjímaje o nestálosti věcí pozemských, vrátil se domů, tu shledal, že mu někdo odnesl všeliké movitosti, zlatý řetěz, prádlo i šaty.

Nejinak to bylo s panem Tubakem, kterému umřel bratranec. Když tělesná schránka byla nesena na svaté pole, tu navštívil příbytek páně Tubakův pan Vintr. Tento pán, chtěje si však prohlédnout almaru, převrátil žehlicí prkno. Je známo, že je-li tento předmět převrhnut, bouchne. Bouchnutí uslyšel soused páně Tubakův. Pomyslel si: „Co pak to tak bouchlo?“ a nakouknuv dovnitř, uviděl pana zloděje Vintra.

„Copak tu děláte, mladý pane,“ zeptal se vlídně. „Který pak vy jste?“ „Já jsem bratranec pana Tubaka,“ odpověděl pan Vintr pevně. „Ale jejej!“ podivil se soused, „vždyť ten bratranec umřel a teď právě ho nesou na svaté pole.“ „No jo ten,“ namítl pan Vintr, „já nejsem ten, co umřel. To byl ten druhý. Já jsem bratranec z Ameriky. Jmenuji se Čeněk.“ „Aha! Tak vy jste teda Čeněk z Ameriky? A to je něco jiného. Já mám také bratrance v Americe, nemluvil jste s ním někdy? On je špatný na dech. Vzal si nějakou Dynybyovou ze Žabovřesk, co měl tam její otec ve Ztracené ulici řemenářskou živnost. Kdybyste toho bratrance z Ameriky potkal, vyřídte mu, že ho nechám pozdravovat, ať dá o sobě vědět.“

Mezi touto řečí vytratil se pan Vintr z bytu, zanechav tam ranec prádla a šatstva. Senát vrchního rady Kvapila udělil mu za to třináct měsíců těžkého žaláře, kterýžto trest přijal odsouzenec s velkým křikem volaje: „Lidičky, já jsem nevinej.“ Ale

pak se utíšil a odcházel s bachařem kroutě hlavou: „Sakramentský dílo!“

(Lidové noviny, 15. května 1923)

Uživatel šifry kp Karel Poláček patří k předním autorům soudniček, napsal jich vyšší stovky a v mém pořadu Soudní síň je jednoznačně nejzastoupenějším autorem. Množství z těchto jeho textů vyšlo i knižně jako součást Poláčkových sebraných spisů. Soudnička „Zarmoucené těšiti“ se doposud mimo číslo Lidových novin z roku 1923 nikde neobjevila, nese ale typické poláčkovské rysy, jako jsou kreativní práce s jazykem a výskyt upovídaných protagonistů. Zřejmá beletrizace byla trnem v oku například jeho redakčnímu kolegovi Eduardu Bassovi, který v roce 1926 vydavatelé Lidových novin sdělil, že s Poláčkem vedl o soudničkách dlouhý rozhovor. Poláček mu v něm sice přislíbil určitou nápravu, zároveň mu ale vysvětlil, že jinak psát nedovede.

Jak se člověk ocitá na scestí

(Zemský trestní soud v Praze)

Takhle: pan Emerich Vousek byl počestný muž. Jeho světské rozkoše byly jen skromnými rozkošemi. Chtěl-li si zahřít, koupil si uherský salám. Anebo ementálský sýr. Červenou řepu jedl pan Emerich Vousek třikrát do roka a vždycky jen o velkých dnech. Takovým člověkem byl pan Emerich Vousek.

Pan Emerich Vousek byl inkasistou. Byl stvořen pro inkaso. Jeho kapsa byla nabitá penězi, jako je jitřnice plná strouhané housky. Každý jiný by se chvěl o ty spousty peněz, kdyby je

s sebou nosil. Ale pan Emerich Vousek měl jimi napěchovánu portmonku a při tom klidně spal. Byl to poctivý člověk. Nevěděl, že zrada se plíží pod hradem.

Jednoho dne provedl pan Emerich Vousek nějaké velké inkaso. Jakýsi generální tah na dlužníky ve jménu své firmy, které byl poctivě oddán. Pan Emerich Vousek míval u sebe hodně peněz vždycky. Ale tolikhle jich s sebou nikdy neměl. Šel, dostal chuť na kafe a nemyslel na nic zlého, sedl si do kavárny.

Takhle seděl pan Vousek a takhle naproti slečna Ludmila Kotvičková. Pan Emerich Vousek myslel na firmu, jestli je tam všechno v pořádku a jestli šéf je s ním spokojen. Pan Vousek vždycky jenom myslel na to, jestli je šéf s ním spokojen. Najednou mu slečna podstrčila nějaký papírek.

„Proč se smějete?“ napsala slečna. Pan Emerich Vousek se nesmál. Na mou duši se nesmál. Měl pohled inkasisty a to není usměvavý pohled. Ale když dostal ten lístek, pousmál se doopravdy. Snad po prvé ve svém životě. A slečna připsala: „Odpovězte mi, proč se smějete. Napište to vedle.“ Pan Vousek napsal: „Nevím!“

Potom se rozpředla na papírkách velmi zajímavá korespondence. „Milujete mě, vy šelmo?“ – „Co si právě teďka myslíte: kam bych tak nejraději šla?“ – „Jděte, vy nestydo, hned to přeškrtněte, nejdřív se jde přece vždycky někam na víno.“ – „Ježíši, tak se vyjádřete!“

Většinou ty lístky psala slečna a pan Vousek dělal oči, jako že neví, co by na to odpověděl. Korespondencí to rozhodně nešlo, a slečna začala ústně, přisedajíc si blíž a blíže. To byl rozhodný útok. K panu Vousekovi ještě žádná slečna nepřisedla si blíž a blíže.

„Já vím, že se to nemá,“ myslel si pan Vousek, když z jedné kavárny odcházel, se slečnou zavěšen, do druhé. „Ale nešť!“ Toho dne a té noci řekl ještě mnohokrát: „Ale nešť!“

„Vono to nejni hezký mít nohy na stole,“ říkal si, když měl v jedné hospodě nohy na stole. „Vono to není hezký kašlat na šéfa,“ myslil si, když kašlal na šéfa. „Von je to hřích, když člověk říká dívce bobánku,“ šeptal si, ale přece jenom slečně říkal: bobánku!

Nejprve žil pan Vousek za své. Potom vzal něco z peněz firmy. „Ale nahradím to,“ říkal si, poněvadž každý si říká, že to nahradí. Potom se nějak před ním zatmělo. Dělo se něco velikého a pan Emerich Vousek neví teď, co to bylo. K ránu ho našli policisté, an stojí opřen někde u zábradlí a škytá:

„Dě-dě-děťátko,
ku-ku-kuřátko,
ho-ho-holoubátko,
vov-vov-vovečko!“

Ale nebylo děťátka, kuřátka, holoubátka a vovečky. Zatýkajícím jej orgánům mohl pan Vousek říci jen to, že z peněz zpronevěřil jenom část, ostatek že mu byl slečnou ukraden. Slečnu toho jména, jak ho udával pan Vousek, nebylo lze nalézt. Bylo to pochopitelné.

Defraudantům se obyčejně nevěří, že o peníze přišli. Ale panu Vousekovi se to věřilo na první pohled. Mohl jen přijít a říci: „Já nešťastný,“ a každý na něm viděl, že je nešťasten. Řekl: „Vzala je ona,“ a každý věřil, že je vzala ona. Tak jak vypadal pan Vousek, vypadá hromada neštěstí.

„Vždyť jste přece jen zkušený člověk,“ divil se panu Vousekovi pan rada.

„V tomhle ne,“ šeptal zlomeně pan Vousek. „Dyž já sem si, pane rado, myslel, že člověk může vokusit všechno. Ale vono každý poučení něco stojí!“

S mnoha ohledy byl pan Vousek odsouzen na 4 měsíce těžkého, ale ovšem podmíněného žaláře.

(České slovo, 12. června 1926)

Text představuje žánr soudničky ve své vrcholné formě, kdy je daleko spíše humoristickou povídkou než soudním referátem. Text sice není podepsaný, je ale možné, že jejím autorem je vyhlášený soudnickář František Němec. Ten totiž v té době do Českého slova svými soudničkami přispíval.

Americká kultura

(21. ledna. Před šestičlenným senátem.)

Ničemu se tak nedaří v Československé republice jako heslům. Co řečník, to heslo, co noviny, to heslo; vláda, svolání, projevy, resoluce, návrhy: hesla, hesla, hesla. Je-li kdo s něčím v republice nespokojen, vymyslí si na to „něco“ heslo, a uleví se mu. Hesla se vrhají z tribuny do mas, z úvodníků do rozumů čtenářstva, vynálezci je pomozeno a masy a čtenáři jsou bohatší o jedno „jak by to mělo být“. Ale věci jdou svým chodem, ten pokřik hesel je nevyruší; neboť je to s těmi hesly jako s nátěrem černožlutého na červenobílém, nebo s onou klasickou tabulkou na tramwayích trati číslo dvě, která prohlašuje za cíl cesty „Dejvice, Badenihů silnice“, aby se vyhovělo alespoň z části přání publika, avšak tramway jezdí jenom na Klárov, aby se z druhé části vyhovělo nutnosti: jsou jakoby fíkovým listem před pravdou, za kterou se stydíme, protože je neslušná.

Hned po revoluci poohlédli se dobří muži po heslu, jehož svoláváním by bylo lze zakrýti tu tvrdou, romantickou, ne-

praktickou českou povahu, poohlédli se a už to měli: amerikanisace! Amerikanisujme! Sebe, republiku, úřady! Staňme se businessmen!! Vzhůru za americkým ideálem!!! A tak s americkou vlajkou na lokomotivě jedeme vlakem, zděděným po Rakousku, a hledíce na hvězdné pole v hořenném rohu vlajky rozplýváme se blahem v neblahé sugesci, že jedeme americkým vlakem expresním. Bůh buď s námi!

Avšak ten dlouhý úvod není vlastně teoretickým výkladem k faktům, shlédnutým dnes v soudní síni. Naopak, setkal jsem se dnes s případem, který vlastně to všechno vyvrací, který mě uvedl do pochyb, není-li přece jen hesel třeba, nejsou-li přece jen plodnější, nežli se zdají. Neboť jsem viděl dnes dva zamerikanisované mladíky, kteří hesla prováděli do takových důsledků, až to vzbuzovalo pohoršení.

Představte si je (ostatně je znáte z ulic), s vycpanými rameny, v širokých kalhotách, krátkém kabátku. Sedí v pravé americké posici rozvaleni na svých židlích s nohama v před posunutýma, koutky rtů pohrdlivě stažené, ruce v kapsách kalhot. Představte si je, odpovídající jedním koutkem úst, líně vstávající se židlí, líně usedající, lhouti jen tak pro zábavu tuctové výmluvy. Představte si je, jak zívají nudou, jak starostlivě hledí oknem, neboť tam dole na ulici jest „business“ a oni jsou tu tak zdržováni. Bože, těch několik krádeží, z kterých jsou viněni! Nestojí ani za řeč. Nudí se k smrti.

Předseda v. s. r. Kleiner namáhá se s nimi, namáhá se se svědky; „amerikáni“ pohrdlivě klouzají pohledem po soudní síni a polykají zívání. Obhájci dři Dlabač a Biehal namáhají se s obhajobou a obžalovaní jim říkají očima: To nemáte nic lepšího na práci? Avšak to pádné, co počalo viklati mojí vírou v neplodnost hesel, teprve přišlo, když senát se odebral k poradě.

Mladíci natáhli nohy, dívali se opětovně na hodinky, a když jim to příliš dlouho trvalo, vytáhli si každý z kapsy knížku a počali si s neklidnější tváří čísti, neboť „Times is money“! Byl jsem téměř přesvědčen, že jsem se mýlil. Heslo amerikanisace mělo myslitelně největší úspěch. Záviděl jsem oběma mladíkům a nerozčiloval jsem se s obhájci a státním návladním nad jejich chováním. Neboť jsem v tom viděl více než drzost.

Senát nevzal však u jednoho ohled na skvělou americkou budoucnost a odsoudil ho pro tři krádeže na patnáct měsíců do žaláře; druhého osvobodil pro nedostatek důkazů.

Ani sval se nepohnul v tvářích obžalovaných; osvobozený pohlédl na hodinky, neboť ho jistě čekal venku nějaký business. Odsouzený s americkým klidem vstal a vycházel nejpohodlnějším krokem, vláčeje nohy v amerických botách. Ameríkani tělem a duší.
(Tribuna, 22. ledna 1920)

Při pročitání starých novin člověk zjistí, jak málo se společnost za uplynulých sto let změnila. Druhý odstavec o amerikanizaci by mohl být otištěn v nějakém kritickém komentáři na posametovém začátku devadesátých let a vytváření sloganů namísto řešení problémů je typické i pro dnešek. Nejvýraznější změna je tedy v tom, že dnešní frajírci asi těžko nosí po kapsách knihy.

Pan tajemník

-d- (Jiří Dréman)

Staré tituly byly zrušeny, ale různé nové tituly zalehly lidstvo jako mor. Starší tomu říkali vyhánění čerta ďáblem.

Za zmizelé barony a císařské rady, ověšují lidé svoje jména novějšími tituly, po nichž je větší shánka, nežli bývala po titulech kdykoliv dříve. V hospodě již nesedí pan Novák s panem Kulhánkem, ale pan kdovíjaký rada s panem tajemníkem bůhvíčeho. Je-li někdo předsedou zábavního výboru nějakého spolku, přestane býti panem Kotrbou a běda tomu, kdo by ho neoslovil titulem: pane předsedo. Mnozí lidé se nechávají titulovat, nebo si sami přivlastňují titul, který jim nepatří. U některých je to jen podivná to libůstka, u jiných nutnost. Starý kriminálník se nemůže ve společnosti představit jako: známý, mnohokrát trestaný podvodník. Stalo se zvykem vysloviti při představování zřetelně titul a zamumlat jméno. Tohoto zvyku s oblibou používají všichni prisvojovači titulů.

Použil ho také starý zloděj a podvodník, který již mnoho let strávil v kriminále. Návštěvníkům plzeňské restaurace na Letné představil se jako tajemník Hmbmbu. Jak se jmenuje, nikdo nevěděl, ale všichni mu říkali pane tajemníku. Mluvíval často o politice, a proto usoudili, že to bude tajemník některé politické strany. Pak přinesl jednou vstupenky do parlamentu. Usuzováno z toho, že je tajemníkem některého poslaneckého klubu, a když prohlásil, že je sociální demokrat, byl již zjištěn i klub, jehož je tajemníkem. Pan tajemník mluvil špatně česky, a bylo proto zřejmo, že může býti tajemníkem pouze klubu německých sociálně demokratických poslanců. Tyto dohady pan tajemník potvrdil a občas pak tajuplně prozrazoval, co se v jejich klubu chystá. Všichni hosté mu věřili. Počátkem prosince seděla zase večer v hospůdce větší společnost s panem tajemníkem, který si naříkal, že se bude muset od tak dobrého

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy **Galerka**.

Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.